

החלטות הסיכום של הוועידה החמישית – עין גב 5-6 ביוני 2017,

התנועה הקיבוצית – תנועה משימתית

התנועה הקיבוצית היא **תנועה ציונית משימתית**, אשר קיבוציה שותפים במאמצים להשפעה וחיוק החברה הישראלית, מדינת ישראל והעם היהודי.

העשייה והמעורבות החברתית הינן יסוד מרכזי בחיי הקיבוץ כ"בית ודרך". בית קהילתי, סולידארי, דמוקרטי ופעיל, שהוא גם דרך חיים של **שותפות באתגרים לאומיים**.

רשת קהילות קיבוציות, על נכסיהן ומפעליהן הרוחניים, החומרניים והאנושיים, הינה מסד רב עוצמה **לעשייה חברתית במגוון תחומים ודרכים** ולהשפעה של ממש על מרקם החיים בישראל ובעולם היהודי.

הקיבוצים ישתפו פעולה באמצעות התנועה הקיבוצית יחד עם תנועות וארגונים נוספים הפועלים ברוח ערכי מגילת העצמאות והערכים הבסיסיים עליהם מושתתת התנועה הקיבוצית. **לשם יצירת חברה ישראלית צודקת וראויה** למען הדורות הבאים.

התיישבות, חקלאות ותעשייה

המרחב הכפרי והחקלאי בו משולבים תעשייה, תיירות ועסקים קטנים מוכר ברחבי העולם כמרכיב הכרחי וחיוני בתפקודה ועיצוב אופייה של המדינה המודרנית. זה יותר ממאה שנה מהווים הקיבוצים והמושבים רכיב עיקרי במרחב זה, תוך גילוי יכולת הסתגלות והתאמה לשינויים קיצוניים רבים.

הקיבוצים מוכרים בארץ ובעולם כקהילות כפריות קואופרטיביות, המבוססות על צדק חברתי, פיתוח היחיד והכלל, מקורות פרנסה מגוונים המאפשרים מיצוי יכולות וכישורים של החברים בתחומי התעשייה, ביוטכנולוגיה, חקלאות, תיירות ונופש, עסקים, אמנות, חינוך, מדע אקדמיה, ועוד – והכל כחלק ממרקם חיים אחוד השואף לשמר את מעמדו ואופיו תוך המשך התאמתו והשתלבותו בשינויים בארץ ובעולם.

כחלק מייעודה ההתיישבותי, ומתוקף הפריסה הגיאוגרפית של קיבוציה, תמשיך התנועה הקיבוצית לחזק ולהעצים כלכלית, חברתית ודמוגרפית את ישוביה, בדגש על יישובי הפריפריה וההתיישבות לאורך הגבולות. כחלק מאחריותה הלאומית וערכיה, תעצים התנועה את מאמצי ההשתלבות והשיתוף עם הישובים העירוניים בכלל, וערי השדה ויישובי המיעוטים השכנים ליישוביה בפרט.

הפעילות בתחומי התעשייה, התיירות, החקלאות, העסקים, האמנות, החינוך ועוד, מהווים כבר שנים רבות וימשיכו להיות בסיס כלכלי איתן ומוכח לתעסוקה ולפרנסה לחברי הקיבוץ ולאחרים, תוך כדי דגש על יעילות תפעולית, פיתוח ההון האנושי והצעירים, העסקה הוגנת, חדשנות, יוזמה ויצירתיות. בעזרת מנגנון כלכלי ותכנוני שיהווה מנוף ליזמות של החברים והדור הצעיר כחלק חשוב מהתפתחות הקיבוץ.

הקיבוצים ימשיכו לפתח ולקדם חקלאות מתוכננת, מודרנית, חדשנית, רב תכליתית, בת-קיימא ורווחית כחלק חשוב בקיום המרחב הכפרי, על תרומתו המגוונת במימוש הריבונות גם בשטחי הפריפריה, בשמירה על השטחים הפתוחים, בביטחון תזונתי, בערכי הנוף והמורשת התרבותית הישראלית והיהודית לדורותיה.

הועידה החמישית של התנועה הקיבוצית

כתנאי הכרחי להמשך קיום ההתיישבות על תרומותיה, מטרותיה הציבוריות והישגיה ובהתחשב במגמות המאתגרות ההולכות ומקשות על המשך קיום זה, תמשיך ואף תגביר התנועה את מאמציה לשימור ועיגון זכויותיהם הקנייניות וההיסטוריות של קיבוציה בקרקעות שבחזקתם, בפיתוח מקורות המים וניצול מים מטוהרים, לשחרור המגבלות והחסמים בבניה למגורים, לעידוד ותמיכה בפעילויות התעשייתיות, החקלאיות והתיירותיות תוך המשך הניסיון ליצירת תנאי הידברות ושכנוע עם המערכת הממשלתית.

לאור חיוניות יצירת התנאים להמשך קיום ההתיישבות, תגדיר התנועה את המאבק להשגת תנאים אלה כיעד קיומי – הכרחי, ותמשיך להקצות לכך משאבים בהתאם. במסגרת מאמצים אלה יעשה מאמץ לרתום את מיטב אנשי המקצוע והגורמים המשפיעים על הממשלה, הכנסת, המפלגות, בתי המשפט, האקדמיה, מערכת החינוך והתקשורת.

יהדות כתרבות וקשר עם יהדות העולם

לתנועה הקיבוצית מורשת תרבותית-חלוצית ייחודית המהווה מסד לתרבות יהודית-ציונית-ריבונית. משחר קיומם משמשים הקיבוצים מופת לקיומה של **קהילה יהודית פלורליסטית, יוצרת**, הממשיכה את דרכה של הקהילה היהודית לדורותיה בבחינת "כזה ראה וחדש". החברה הישראלית, כמו גם הקהילות היהודיות בתפוצות, מחפשות כיום דרכים מתחדשות להגדרת זהותן היהודית.

התנועה הקיבוצית תפעל להובלה ולסימון הדרך לבניית **קהילות יהודית ישראלית מודרנית** כמענה לצורך החיוני בשייכות ובהשתייכות לקהילה בחברה הישראלית בת זמננו. קהילות זו מתבטאת הן בחינוך הקיבוצי, הן בתפיסת הרווחה והדאגה לכל יחיד בה והן בפן התרבותי. גיבוש תרבותנו היהודית הייחודית תאפשר העמקת החיבורים עם כל חלקי החברה הישראלית והעם היהודי.

התנועה תפעל לבניין הקהילה הקיבוצית ולעיצוב המרחב הציבורי בארץ כחברה צודקת, שיתופית ושוחרת שלום, על בסיס ערכי המוסר היהודיים של "ואהבתך לרעך כמוך" ו"צדק צדק תרדוף".

פיתוח הקהילות היהודית הישראלית המודרנית בקיבוצים יחזק את **הקשר עם יהודי התפוצות**, וישמש בסיס לשיתוף הפעולה של התנועה עם תנועות הנוער העולמיות ועם הזרמים השונים בקהילות היהודיות בארץ ובתפוצות.

התנועה הקיבוצית תפעל להכרתה של מדינת ישראל בזרמים הרפורמים והקונסרבטיביים באופן רשמי כחלק ממוסדותיה.

התנועה תפעל בשיתוף מסגרות קיימות הפועלות ברוח זו, להעמקת תודעתם העצמית והווייתם של הקיבוצים ושל החברה הישראלית כקהילות יהודיות-ישראליות עכשוויות, ששורשיהן במורשת היהודית העתיקה והציונית בתזמננו. המהלך ייעשה באמצעות הכשרת מנהיגות רוחנית תרבותית וחברתית; פיתוח דרכי למידה והדרכה; פיתוח מאגרי ידע; עבודה משותפת עם תנועות הנוער ויצירת חומרים ותכנים לטובת משימה זו.

פעולות אלו ימקמו את התנועה הקיבוצית **כמרכז להכשרה, להדרכה ולפיתוח תכנים וכלים חינוכיים ותרבותיים** עבור החברה הישראלית כולה וכן עבור יהדות התפוצות.

החינוך הקיבוצי

התנועה הקיבוצית תציב בעדיפות גבוהה את מחויבותה למעשה החינוכי בקיבוץ ובסביבתו – חינוך המבוסס על שוויון ערך האדם, ערבות הדדית, ציונות, דמוקרטיה פעילה, יצירה עצמית ושותפות קהילתית. התנועה הקיבוצית תפעל לחיזוק הרצף החינוכי התפתחותי - מלידה עד בגרות, ולעידונו על ידי אחריות הקהילה למערכת החינוך ולכלל ילדי היישוב.

החינוך הקיבוצי הוא גישה חינוכית ערכית, אקולוגית ומערכתית הפועלת באמצעות רשת החינוך הקיבוצי "הגן הקיבוצי" ו"שבילים", ובאמצעות תנועות הנוער הפועלות ברוח ערכי החינוך הקיבוצי **להנחלתו ולהפצתו** במסגרות חינוכיות במרחב הכפרי ובמערכות עירוניות בישראל. כמו כן תפעל לקידום גישת החינוך הקיבוצי בקהילות יהודיות בתפוצות ובקהילות שיתופיות בעולם.

התנועה תעודד את הקיבוצים והמדינה לראות בעבודה החינוכית-מקצועית משימה חיונית (עבודה מועדפת). וכן, תקדם את חיבור הילדים והנערים לקהילה, באמצעות התנדבות ועבודה בענפי הקיבוץ.

התנועה הקיבוצית רואה **בחינוך החברתי קהילתי ובתנועות הנוער בארץ ובחו"ל כלי חינוכי חיוני.** דמותם הנשאפת של בוגרי החינוך הקיבוצי היא של מעורבים, משפיעים ויוזמים, הלוקחים **אחריות אישית, כזו המשפיעה על סביבתם ועל החברה הישראלית.** הדבר מתבטא בראש ובראשונה ביציאה לשנת שירות (ש"ש) ובשירות משמעותי בצבא ובהמשך כבוגרים משפיעים בחברה הישראלית.

פלטפורמה לצמיחה ולהתחדשות של קבוצות ושל יחידים בקיבוץ ומחוצה לו

התנועה הקיבוצית – באמצעות קיבוציה, חבריה ושותפיה – תמשיך לשמש פלטפורמה **לקידמה, לצמיחה ולהתחדשות**, וכן למיצוי הפוטנציאל האישי והקבוצתי של הקבוצות ושל היחידים המרכיבים את החברה הישראלית.

עשייתנו נשענת על הערך המוסף הייחודי של **הקהילה הקיבוצית** המאפשר מעורבות ושותפות במשימות החברתיות הלאומיות.

הקהילות הקיבוציות יפעלו למתן **בית חם ועוטף** לאוכלוסיות הזקוקות לכך, כגון עולים חדשים, חיילים בודדים, חוזרים בשאלה, אוכלוסיות מוחלשות וקבוצות נוער מיוחדות.

במציאות המשתנה סביבנו ימשיכו קיבוצי התנועה הקיבוצית לשמור על **מצפן ערכי** וימצאו על פי הצורך יעדים ממוקדים להעצמת הפעילות בחברה הישראלית.

נפעל ברוח **ערכי מגילת העצמאות** לפיתוח הארץ והחברה הישראלית ברוח הזמן והמקום, **עם שותפים מבית ומחוץ**, במטרה ליצור חברה ישראלית הוגנת וראויה למעננו ולמען הדורות הבאים.

קואופרציה קיבוצית

מבוא:

גם לאחר יותר ממאה שנים לקיומו, ממשיך הקיבוץ להיות דגם רלוונטי ועכשווי של קואופרטיב (אגודה שיתופית) רב תחומי ורב דורי

החלטה:

התנועה הקיבוצית רואה בצורת ההתארגנות הקואופרטיבית צורת התארגנות ראויה בחברה הישראלית, ומתוך כך תאפשר, תעודד ותפתח **מנגנונים וכלים לקידום ולהנחלה של האופי הקואופרטיבי** של הקיבוץ ושל הארגונים והתאגידים הקיבוציים הכלכליים, החברתיים, החינוכיים והתרבותיים, וכן של הקמת קואופרטיבים מסוגים שונים ברחבי הארץ, לרבות קידום הקואופרציה הלא קיבוצית.

במטרה לחזק ולפתח את מהותו הקואופרטיבית יפעל הקיבוץ להעמקת המימוש יום יומי של עקרונות **החברות הוולונטרית, הדמוקרטית הישירה וההשתתפות הכלכלית** של חבריו.

הקיבוץ יאפשר לחבריו ויעודד אותם לעסוק בקידום ובהנחלה של **צורת ההתארגנות הקואופרטיבית**, הן בקרב החברים עצמם והן במסגרות החינוכיות בתוך הקיבוץ ומחוצה לו.

הקיבוצים ונציגיהם הנבחרים, הארגונים הכלכליים והתנועה הקיבוצית יפעלו בשיתוף פעולה על מנת לשמור על אופיים, על **עצמאותם ועל צביונם הקואופרטיבי** ולמען קידום **רווחת חברי הקיבוצים והחברה הישראלית**.

צעירים ומעורבות בחברה הישראלית

התנועה הקיבוצית רואה בצעירים כוח מניע להתחדשות ולצמיחה ברמה הלאומית, וקוראת לצעיריה ולחבריה לפעול למעורבות, להובלה, להשפעה ולחיזוק החברה הישראלית.

התנועה מעודדת את צעיריה **לצאת ולהתנדב** לשנת שירות, למכינות קדם צבאיות ולמסלול הנח"ל ותפעל להגדלת היקף מסגרות אלה וליצירת מסלולי המשך. בנוסף תעודד התנועה לשרת שירות משמעותי בצה"ל ובכוחות הביטחון, ולהתנדב לתפקידי פיקוד וקצונה.

התנועה וקיבוציה יפעלו ליצירת הזדמנויות **לעשייה ולתרומה חברתית משמעותית** כקהילה וכפרטים, ויעודדו לקחת אחריות אישית, מנהיגות והשתלבות במוסדות המדינה, בתנועה ובקיבוציה.

לשם כך תבנה התנועה **שיתופי פעולה עם כל הגורמים החולקים תפיסת עולם ערכית דומה**, ותפעל להתאמת המבנה הארגוני שלה ושל הקיבוצים ליישום פעילויות של מעורבות בחברה ועידוד צעירה לקחת חלק בעשייה זאת.

במטרה לפתוח את דרך החיים הקיבוצית לזירות חדשות ולקהלים חדשים, וכדי לתת מענה לצרכים לאומיים נוספים, תפעל התנועה הקיבוצית **להקמת קיבוצים עירוניים** ולצירופם לתנועה הקיבוצית. קיבוצים אלו ישמשו תשתית חברתית, משימתית ותרבותית להרחבת החיים הקיבוציים אל מעבר למרחב הכפרי.

הצהרה מדינית

ועידת התנועה הקיבוצית שהתכנסה בעין-גב ב-5.6.2017 חזרה וקבעה את עמדת התנועה הקיבוצית לגבי ההתיישבות וההתקדמות לקראת הסדרים מדיניים, בתקווה שיביאו בעתיד לשלום יציב באזורנו.

1. ההתיישבות היהודית קבעה בעבר את גבולות המדינה והבטיחה את פיתוח השטחים הפתוחים ועיבודם בכל מרחבי מדינת ישראל.
2. לאחר הניצחון במלחמת ששת הימים, לפני חמישים שנה, שלחו התנועות הקיבוציות את חבריהן להתיישב ברמת הגולן, בבקעת הירדן ובצפון ים המלח. התנועה הקיבוצית כולה ממשיכה ותמשיך גם בעתיד לתמוך ולחזק את כל יישוביה.
3. התנועה הקיבוצית מגבה את צה"ל ואת כוחות הביטחון, בכל הקשור להגנת המדינה והבטחת קיומה, תוך שמירת דמותם המוסרית. התנועה תמשיך לעודד את בנותיה ובניה לשרות משמעותי בצבא ובכוחות הביטחון.
4. מאז מלחמת ששת הימים ועד היום, התנגדו התנועות הקיבוציות להתיישבות יהודית בשטחים המאוכלסים בצפיפות על ידי הפלסטינים. התנועה הקיבוצית ממשיכה להתנגד להתנחלויות הללו גם היום והיא רואה בהן מעמסה מיותרת על המדינה, נטל בטחוני ומכשול להסדרים עתידיים.
5. על מנת לקדם הסדרים מדיניים, בתקווה שיובילו להסכמי שלום בעתיד, תומכת התנועה הקיבוצית ביציאה מרוב שטחי יהודה ושומרון, להוציא גושי ההתיישבות הגדולים. התנועה תומכת בהפרדות מהעם הפלסטיני, שיבחר את דרכו למימוש שאיפותיו הלאומיות.
6. התנועה הקיבוצית תכיר במדינה הפלסטינית כאשר תקום לצד מדינת ישראל. הגבולות הסופיים בין מדינת ישראל והמדינה הפלסטינית ייקבעו במשא ומתן.
7. התנועה הקיבוצית חוזרת ומאשרת את העיקרון שאומץ על ידי התנועות הקיבוציות בעבר, הקובע ששום ישוב אינו אמור להוות מכשול לשלום. זאת בתקווה שאכן נגיע בעתיד לשלום יציב עם כל שכנינו.
8. התנועה הקיבוצית מתריעה בפני הסכנה לקיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, אם תימשך השליטה, המתקיימת מזה חמישים שנה על העם הפלסטיני.
9. התנועה הקיבוצית פתוחה להדברות ומעוניינת בקשרים עם כל חלקי העם בישראל ובתפוצות, אך היא ערה לסיכון ההולך וגובר לעתידו של המפעל הציוני, הנובע מגורמים קיצוניים המונעים על ידי ציונים דתיים משיחיים כביכול.
10. התנועה הקיבוצית תתמוך בכל גורם שיוביל מהלכים שיקדמו הסכמים עם מדינות האזור ועם הפלסטינים והיא תפעיל את השפעתה במפלגות ובארגונים בהם שותפים חבריה, כדי לתמוך ביוזמות מסוג זה.

ההצעה הוגשה בידי אהרון ידלין ואלישע שפירא ואושרה ברוב עצום של צירי הועידה.